
Gazdasági események

CSOMAFÁY FERENC

Az EU-s pénzek az Észak-nyugati régióban

Az Északnyugati Fejlesztési Ügynökség sajtótájékoztatója szerint jó ütemben halad az EU-s pénzek lehívása. A pályázatok a Regionális Operatív Program keretében az észak-erdélyi megyék intézményeinek, illetve kis- és középvállalatoknak finanszírozására vonatkoznak.

A befejezett pályázatok száma 59, melyből 9 nagy és 50 kis pályázat. A finanszírozás összértéke 10,48 millió euró. Az 50 befejezett pályázat a kis- és középvállalatok támogatására vonatkozik, melynek összértéke 5,068 millió euró. A program megvalósítása következtében 251 munkahelyet teremtettek. A kis- és középvállalatok által nyert pályázatok főleg az egészségügy, műépítészet, autók karbantartása és javítása, könyvelés területére vonatkoztak. A másik 9 projekt az egészségügy infrastruktúrájának (870 000 euró értékű), az oktatási infrastruktúra (7 pályázat, összértéke 4,20 millió euró) és a kulturális örökség (350 000 euró) fejlesztésére vonatkoztak. Megjegyzendő, hogy 2612 diák felújított iskolában tanulhat.

177 projekt megvalósulási folyamatban van, melynek vissza nem térítendő összértéke 307 millió euró. Habár a megvalósítás különböző szakaszában vannak, már kifizették a pályázat értékének egyharmadát, azaz 102 millió eurót.

Amint Claudiu N. Cosier megfogalmazta, jó az üteme a finanszírozott pályázatok megvalósításának, az EU-s alapok lehívásának. Probléma merülhet fel a kiegészítő szektorokban, főleg a beszerzéssel kapcsolatban.

Hulladékmenedzselés

Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter elmondta, a Kolozs Megyei Tanács székhelyén két, a Környezetvédelmi Operatív Programból finanszírozott terv szerződését írták alá, melyek nagyon fontosak a megye számára. Ezzel világos jelzést adtak a hulladékmenedzselés módjával kapcsolatban. Az Önkormányzati Tanácsok, a Megyei Tanács felelőssége ennek megvalósítása. A program összértéke 255 354 026 lej, amit az Európai Regionális Fejlesztési Alap

(FEDR) adott. Az állami hozzájárulás 199 851 543, Kolozs megye hozzájárulása pedig 3 997 033 lej. Ebből a pénzből fel kell számolni a városi szeméttelpek ökológiai kártevését, és meg kell valósítani a hulladékmenedzselési központokat Kolozsváron, Szentmihály községben, Szamosújváron és Bánffyhyunadon.

Országos szinten a tavaly kezdtek el a szennyezett területek felszámolását, felleltározását. Felmérések szerint körülbelül 3–5 milliárd eurót adnak erre, mind a környezetvédelmi alapból, mind az európai uniós pénzekből. El kell kezdeni ezeknek a szennyezett területeknek a felszámolását. A kormány szerződést írt alá ezekért a pénzekért, de a pénzek elköltése az önkormányzatok feladata. Ebből a célból tartunk állandó jelleggel találkozókot. Kolozs megye megértette: nem kell várni addig, amíg aláírjuk ezeket a szerződéseket, hanem lépett. Elkezdte saját pénzből megoldani a helyzetet, ily módon megteremtve annak lehetőségét, hogy a hulladék megsemmisítését korszerűen, civilizáltan tudjuk megoldani.

Romániában több mint 1000 vállalkozás van, ahol melléktermékként vegyi anyagokat vagy más olyan hulladékot állítanak elő, melyek károsak az egyénekre. Ezeknek egy része magántulajdonban található, ám megvan a leltárunk, és megtaláljuk a módját a helyzet megoldásának. Mi 50 millió eurót tudunk szánni a hulladékok kezelésére. Ezek elsőrendű kérdések a minisztérium számára is.

A Kolozs megye integrált hulladékkezelő rendszerének kiépítését célzó beruházással kapcsolatban Borbély László elmondta: a terv értéke több mint 61 millió euró, ebből több mint 38 millió euró vissza nem térítendő uniós támogatás, a többit a minisztérium és az önkormányzat költségvetése fedezi.

A Román Vízügyi Hatóság, az Országos Erdőgazdálkodási Hivatal (ROMSILVA) és a többéves vízprogramunk az első félévben teljes egészében felhasználta a számukra előirányzott pénzeszegeket. Idén beruházásokra 1,05 milliárd lej áll a minisztérium rendelkezésére.

Annak az öröme is hangot adott, hogy július 20-án országshzerte beindul a biciklisek programja, ami legtöbb 2,5 millió lejt jelent a városok számára, és 1,2 millió lejt a községek részére.

A filmfesztivál gazdasági vonzatai

Kolozsváron 2011. június 3–12. között a 10. alkalommal megtartott Transilvania Nemzetközi Filmfesztivál (TIFF) a város hírnevét, mai divatos szóval brandjét is erősíti. A fesztivál költségvetése 1,8 millió euró, ami lényeges tényező. 220 filmet vetítettek le harminc helyszínen, melyek negyven ország termékei. A

meghívtak és akkreditáltak száma meghaladta az 1200-at. A fesztivál szervezését 300 személy bonyolította le, melyhez még 400 fiatal önkéntes is csatlakozott.

Ugyanakkor Kolozsváron a mozik felújítására került sor, többek között az ország egyik legnagyobb mozitermét, a jelenleg Florin Piersic filmszínházat korszerű 3D rendszerű vetítésre is alkalmassá tették, illetve az európai elvárásoknak megfelelő hangosítási felszereléssel látták el.

A TIFF technológiai partnerévé vált a BRINEL Számítástechnikai Intézet, amellyel a 2011 és 2013 közötti időszakra szerződést kötöttek. A BRINEL a TIFF rendelkezésére bocsátotta a legújabb számítástechnikai eszközöket, így módon megteremtve azt a lehetőséget, hogy az információk tárolását, közlését minél gyorsabban és hatékonyabban bonyolítsák el.

A filmeket látogatók száma minden eddigi rekordot megdöntött: 70 000 jegyet vett a nézőközönség, melyhez még a monostori szabadtéri vetítést ingyen körülbelül 4000-en láthatták. A TIFF honlapját 112 542-en tekintették meg, átlagosan 5 percet töltve rajta a világ 110 országából. Számos kedvezményt biztosítottak a gyermekeknek és a nyugdíjasoknak.

A SWOT analízis alapján elemezve a filmfesztivált, megállapítható, hogy erős pontjai a programban, a szervezésben, a nézőkhöz való viszonyulásban, a jövőkép megfogalmazásában nyilvánulnak meg.

A fesztivál eddigi eredményeit figyelembe véve, a FIPRESCI ajánlatára a TIFF elnyerte az első 40 hely egyikét a nemzetközi filmfesztiválok között. Ennek következtében az európai filmfesztiválok között kiemelt helyet szerzett, ami csak öregbíti a Kolozsváron megtartott Transilvania Nemzetközi Filmfesztivál hírnevét. Jellemzője a nyitottság, a megújulásra való törekvés, a versenyszellem, a rangos fesztiválokkal való lépéstartás, az interferencia (film és színház, film és sporteredmények összekapcsolása), a jövő nézőjének filmmel kapcsolatos képzése, továbbá a híres emberekkel való találkozás lehetősége.

A fesztivál fellendítette Kolozsvár és környékének különféle szolgáltatásait, valamint a szállodaiparát. A 400 önkéntes megtanulhatta a kulturált ügyfélfogadást, az idegenből jött személyek kezelését, az online hely- és jegyfoglalást, valamint a nézők kulturált fogadását. Az eseményeket közvetítette a hazai elektronikus és írott sajtó, és több nemzetközi hírállomás is beszámolt a Kolozsváron történtekről.

A TIFF tevékenységét a sokoldalúság jellemzi. A sajtóhoz a tájékoztatást online juttatták el. Minden néző számára biztosítottak tájékoztatást, akik igénybe

vették a fesztiválújság, az APERITIFF ingyen osztogatott számain. A fesztivál plakátjait a város legforgalmasabb helyein tették ki. A fesztivál gyenge pontjaként megemlíthető a túlzásfolság.

A fesztivál lehetőségei: a megye különböző városaiban is fognak tartani ilyen típusú rendezvényeket, ezért megfelelő infrastruktúrát akarnak kiépíteni. Ezek lehetnek szabadtéri vetítések, filmrendezőkkal való találkozások, valamint mozitermekben való filmvetítés.

Felhasználva más fesztiválok tapasztalatait, 2012-ben a filmeket DVD-én is láthatják a filmkedvelők, így lehetőségük lesz olyan filmeket is megtekinteni, melyeket a fesztivál idején az idő rövidegére való tekintettel nem tudtak megnézni.

Szociológiai felmérés alapján érdemes volna elemezni, miként fejlődött a mozilátogatók, filmrajongók filmnézési szokása a TIFF hatására, valamint azt is, hogy milyen hatása van az Educatiff programnak a filmoktatás megvalósításában.

Sikerős ötlet volt a filmek lakónegyedi vetítése. Ennek köszönhetően szóba került a lakónegyedekben kiépített, mára már tönkrement mozik felújítása. Ezeknek a ma üresen hagyott vagy raktárhelyeknek használt helyiségeknek az újbóli funkcióbba helyezése elősegíthetné a társadalmi közösségek találkozását, közeledését és talán az etnikum közötti párbeszéd normális kialakulását.

A filmet mint árut el kell adni. Érdemes volt mérni a fogyasztói véleményt, ezért minden néző minden vetítés előtt kapott egy kérdőívet, melyet ki kellett töltenie. A nagyérdemű közönségnek itt alkalma nyílt óhajának írásos kifejtésére, melyet a fesztiválrendező figyelembe vettek, már csak azért is, mert így tudják lemérni azt az igényt, melynek kielégítése minden filmalkotó vágya. A PEST módszer alapján megállapítható, hogy a filmek által a különböző országok gazdasági, kulturális, nevelési politikáját ismerhetjük meg. A filmkészítés költséges, ezért érdemes megismerni, milyen a filmkultúra támogatása, amely országonként változik.

Egy főre jutó államadósság

Kolozsvár egyik legismertebb üzletembere Iosif Pop. Neve fogalom Kolozsváron. Több bankintézmény résztulajdonosa. Beszélgetésünk alkalmával Románia pénzügyi politikájáról kérdeztem.

- Kormányok jöttek és mentek, ezek szerepe mennyire volt meghatározó?
 - Az eredmény érzékelhető. A jelenlegi kormány – kénytelen vagyok így fo-
-

galmazni – az emberek pánikhangulatából ihletődik. A 2008-at megelőző halvány fellendülésből az akkori kormány legalább 10 milliárd eurót az állam részére félre kellett volna tgyen. Nem a Román Nemzeti Bankba, az ÁLLAMNAK. Ha lett volna 10 milliárd euró tartalékja, akkor a kritikus fázist átléphette volna. A gazdasági szabályok ilyenkor a következők: Ahhoz, hogy a kritikus fázist átvészeljed, kölcsönt veszel fel. Mivel Romániának nem állott rendelkezésére a 10 milliárd euró, kölcsön kellett volna kérnie 5–7 milliárd eurót, amivel átvészelhette volna a krízishelyzetet, ha 2009 első felében gyorsan megkapja. De a kormánynak, amely 2009-ben átvette a hatalmat, fogalma sem volt, mit kell tenni. Nemzetközi szervek mutattak rá, hol folyik el a pénz. A kormány ahelyett, hogy kölcsönkért volna 6 milliárdot, kért 20 milliárdot. A kapott pénz feléből átvészelte a krízist. A többi...?

– Mivel Románia az elmúlt években egyre-másra kölcsönöket vesz fel, minden egyes polgárnak mennyi tartozása van, hiszen ezeket a pénzeket nekünk kell visszafizetni?

– Számításaim szerint, még a csecsemőket is beszámítva, 4300 euró fejenként. Összehasonlítva 1988-at 2011-gyel, ez a következőképpen néz ki: 1988-ban kifizettünk egy adósságot, ami 11 milliárd dollár volt. Az adósság, amit egy termelő állam halmozott fel, az akkori vezetőnkkal együtt. Azt az adósságot, amit az 1970-es években vettünk fel, és 18 évvel később fizettünk ki, évente 10 milliárd lejt, ami a mai pénzben 7 milliárd eurót jelentene. Abban az időben Romániában a dolgozók száma 10 millió volt. És ki kellett fizetni 7 milliárd eurót. Ma munkaviszonyban van 4 millió személy. És a tartozásunk háromszorosa az akkorinak. Ezt a pénzt majdnem 54 év alatt tudnánk kifizetni. Ha vezetőink vállalták ilyen körülmények között a felelősséget, akkor azt jelenti, hogy azokra a nemzedékekre gondoltak, melyek utánunk jönnek.

Egy kis statisztika

Az Eurostat adatai szerint 2011 júniusában Romániában az inflációs ráta 8%-os volt. Az EU 27 inflációs rátája 3,1%. A legkisebb inflációval számolt Svédország (1,5%), Szlovénia (1,6%), Csehország (1,9%). Az utóbbi 12 hónapban Romániában 7,8%-os áremelkedéssel számoltak. Ezzel szemben Észtországban 4,7%-os, Görögországban pedig 4,9%-os áremelkedés volt.

A Román Statisztikai Hivatal adatai szerint az utóbbi időben a fogyasztói árindex 0,29%-kal csökkent, ezáltal az inflációs ráta elérte a 7,93%-ot.

Az Országos Munkaerő Közvetítő Hivatal adatai szerint Romániában a munkanélküliek száma 2011 júniusában 435 961 személy, ami 4,78%-os munkanélküliségi rátát jelent. Megyei bontásban ez a következőképpen néz ki: Vaslui 9,42%, Kovászna 8,01%, Galac 6,55%, Temes 1,97%.

Közelebb a vásárlókhöz

Az amerikai mammutvállalat, a General Electric (GE) vezetősége úgy határozott, Kínába helyezi röntgenüzletágának központját, mondván, hogy ezzel is megerősíti jelenlétét a kelet-ázsiai ország gyorsan bővülő egészségügyi piacán. Arról mélyen hallgatott, az sem elhanyagolandó számára, hogy a kínainál szorgalmasabb, olcsóbb munkaerőt ezen a tájon úgysem kap. A Pekingbe való költözés már megkezdődött.

A hazai felháborodást megelőzendő, a GE igyekezett megnyugtanni az amerikai közvéleményt, hogy a wisconsini röntgenágazat 120 alkalmazottja nem fogja elveszíteni az állását.

A nyugati hírforrások idézik Anne Le Grand alelnök, ágazati vezérigazgató érvelését a döntés mellett: „Ahogyan a vállalat egyre jobban globalizálódik, fokozottan fontos számunkra, hogy közelebb kerüljünk a vásárlókhöz”. Szerinte a következő években a GE egészségügyi röntgenrészlegének a világon eladott termékeiből 20–25 százalék lesz kínai fejlesztésű.

Hogy mennyire üzletérzékeny az amerikai órásvállalat, az is szemlélteti, hogy már elkezdte értékesíteni Afrikában, a Közel-Keleten és Latin-Amerikában a Kínában kifejlesztett digitális röntgentermékeit. Terveik szerint felhasználva a kínai szürke agyállományt is, a következő években mintegy 20 új termék fejlesztését tervezik.

A GE bevétele tavaly 5 milliárd dollár körül mozgott, ez valamivel kevesebb, mint a 2009-es év 5,3 milliárd dollárja. Lehet, innen is jött a kínai ihlet. Nem beszélve azokról a belső számításokról, melyek azt állítják, hogy a kínai piacon a GE egészségügyi műszaki berendezéseivel 2015-ig évi 20 százalékos bővülést tud elérni.

A GE adatai szerint tavaly 2 milliárd dollárt fektettek be Kínában, amelyből 500 millió dollárt költöttek úgynevezett fogyasztói innovációs központokra. A kínai központi kormány az idei évre 16 százalékkal 26 milliárd dollárra növelte a közegészségügyre fordítandó költségvetési pénzt. Márciusban 76 milliárd jüant (11,8 milliárd dollár) különítettek el az egészségbiztosítási rendszer javítására.
